

	Pöytäkirja	VN/27438/2023
TIO / TTI	9.1.2024	Julkinen

EU:n datasäädöksen täytäntöönpanoa tukevan työryhmän 3. kokous 21.12.2023

Aika: Torstai 21.12.2023 klo 12.15-13.45

Paikka: Eteläesplanadi 4, kokoustila 5 ja Teams-yhteys

Osallistujat: **Puheenjohtaja:**
Anna Wennäkoski, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Jäsenet:

Antti Helin, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Hannele Timonen, johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
Elisa Kotiniemi, hallitussihteeri, opetus- ja kulttuuriministeriö
Laura Varjokari, ylitarkastaja, Tietosuojavaltuutetun toimisto
Kristiina Vainio, erityisasiantuntija, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Tuomas Rentola, johtava asiantuntija, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Noora Kallio, lakiasianjohtaja, Digi- ja väestötietovirasto
Timo Koskimäki, kansainvälisten asioiden johtaja, Tilastokeskus
Päivi Karkkola, lakimies, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Jarmo Riikonen, lakimies, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Sihteerit:

Lotta Engdahl, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö
Merita Erkkilä, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Aku-Petteri Korhonen, lainsäädäntöneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

1. Kokouksen avaus, esityslistan hyväksyminen ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Esityslista ja edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

Puheenjohtaja kiitti kaikkia erilliskeskusteluihin osallistuneita työryhmän jäseniä. Useimmat on jo pidetty, mutta joitakin erilliskeskusteluja on vielä jäljellä.

2. Datanhallinta-asetus

Merita Erkkilä kertoi datanhallinta-asetuksen sisällöstä keskittyen asetuksen 3 ja 4 lukuihin. Niissä vahvistetaan datan välityspalve-

lujen tarjoamista koskevat ilmoitus- ja valvontapuitteet sekä vapaaehtoisen rekisteröitymisen puitteet yhteisöille, jotka keräävät ja käsittelevät altruistisiin tarkoituksiin saataville annettua dataa.

DGA:ssa on kyse on menettelysäädöksestä, ei velvoitteita jakaa tiettyä dataa.

DGA vaatii sääntelyä kansallisista viranomaisista. Liikenne- ja viestintävirastolle annettiin tehtäväksi valvoa datanhallinta-asetuksen mukaisia uusia datatalouden toimijoita ja määriteltiin seuraamukset toimijoita koskevien velvoitteiden rikkomisesta. Muutokset tulevat voimaan 2.1.2024.

Datan välityspalveluiden ja tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden toimintaan voi kohdistua usean viranomaisten valvontaa. Tämän takia datanhallinta-asetuksessa edellytetään, että eri viranomaiset tekevät tarpeen mukaan yhteistyötä. Kansallisesti viranomaisten yhteistyö on järjestetty ilman säädösmuutoksia. Liikenne- ja viestintävirastolle säädetyt uudet tehtävät eivät muuta muiden viranomaisten tehtäviä tai toimivaltuuksia.

Lisäksi, Suomenkieliseen asetustekstiin tehtiin käännösoikaisu siinä olleiden taitto-, kirjoitus- ja käännösvirheiden vuoksi. Oikaisu on Tiimeri-tilassa: [Oikaisu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen \(EU\) 2022/868, annettu 30 päivänä toukokuuta 2022, eurooppalaisen datan hallinnoinnista ja asetuksen \(EU\) 2018/1724 muuttamisesta \(datanhallinta-asetus\) \(EUVL L 152, 3.6.2022\) \(tiimeri.fi\)](#)

DGA:n valiokuntakäsittelyn yhteydessä nousi keskustelu passiivisuusvalituksen säätämisestä, joka saattaa nousta esiin muunkin datasääntelyn toimeenpanon yhteydessä. Valiokunta piti erittäin tärkeänä, että asiaa seurataan ja arvioidaan ja tarvittaessa valmistellaan tulevaisuudessa tarvittavat muutokset DGA:n osalta.

Kokouksessa esitetyt diat: [DGA-esitys.pptx \(tiimeri.fi\)](#)

3. Avoimen datan direktiivi ja datanhallinta-asetuksen II luku

Antti Helin kertoi ensin avoimen datan direktiivistä ja sen jälkeen datanhallinta-asetuksen II luvusta, joka kuuluu Suomessa valtiovaraministeriön lainsäädännön piiriin.

Avoimen datan direktiivissä tavoitteena on julkisen sektorin hallussa olevan avoimen tiedon tehokkaampi uudelleenkäyttö. Direk-

tiivä sovelletaan asiakirjoihin, joiden antaminen on julkisen sektorin elimen tehtävä. Direktiivissä säännellään tiedon uudelleenkäytön ehdoista ja käytännöistä, ei tiedon salassapidosta ja julkisuudesta.

Avoin data koskee avointa, julkista dataa kun taas datanhallinta-asetus koskee suojattua julkista dataa, johon pääsy on jollakin tavalla rajattu. Oikeus tällaisen datan pääsyyn perustuu johonkin muuhun säädettyyn lakiin, kyseessä voi olla esim. terveysdata. Menettelyt tällaisen datan käsittelyyn liittyen tulee sen sijaan datanhallinta-asetuksesta.

Sääntely on samankaltaista niin avoimen datan direktiivissä, kuin datanhallinta-asetuksen II luvussa. Periaatteena on, että datan suojaaminen pitää turvata myös uudelleenkäytön yhteydessä. Ennen kuin data annetaan uudelleenkäyttöön, se anonymisoidaan.

Datasäädöksen V luvun osalta tämä tarkoittaisi sitä, että sen nojalla pyydettyyn dataan sovelletaan julkisuuslakia ja tiedonhallintalakia, jos kyseessä on datasäädöksen 14 artiklan nojalla saatu data, joka on viranomaisten asiakirjan tai asiakirjoja.

Datanhallinta-asetuksessa keskitetyn tietopisteen tehtävä on annettu DVV:lle ja uudelleenkäyttöpyyntöjen tuki on Tilastokeskuksessa.

Keskusteltiin tulevista viranomaistehtävistä mm. Huoltovarmuuskeskuksen roolista. Tilastokeskus nosti esiin, että jälkikäteisarvio lainsäädäntömuutosten vaikutuksista olisi hyvä pohtia jo tässä vaiheessa.

Kokouksessa esitetyt diat on ryhmän [Tiimeri-tilassa](#).

4. Elintarvikemarkkinalaki ja liikesalaisuuksien valvonta

Aku-Petteri Korhonen kertoi elintarvikemarkkinalain ja liikesalaisuuksien valvonnasta. Pohdittiin, olisiko datasäädöksessä mahdollista lähestyä liikesalaisuuksien valvontaa samankaltaisesti.

Kauppatapadirektiivissä kielletään useita hyvän kauppatavan vastaisia käytäntöjä kokonaan. Yksi niistä on, että ostaja ei saa hankkia, käyttää tai ilmaista laittomasti tavarantoimittajan liikesalaisuuksia.

Laissa on säädetty elintarvikemarkkinavaltuutetun oikeudesta avustaa liikesalaisuuden haltijaa tämän pyynnöstä liikesalaisuuslaissa tarkoitetun asian vireille saattamisessa ja hoitamisessa tuomioistuimessa. Liikesalaisuuslain mukaan liikesalaisuuden haltija voi hakea kieltoa ja korjaavia toimenpiteitä ja tälle voidaan määrätä käyttökorvausta, hyvitystä ja vahingonkorvausta. Liikesalaisuuslain mukaan liikesalaisuuden haltija saattaa liikesalaisuuslain mukaisen asian vireille tuomioistuimessa. Elintarvikemarkkinavaltuutetun rooli on näissä asioissa oikeudenhaltijaa avustava.

Keskusteltiin mahdollisesta viranomaisesta liikesalaisuuksien valvontaan Suomessa datasäädöksen näkökulmasta, sillä tällä hetkellä yleistä liikesalaisuuksien valvojaa ei ole Suomessa. Pohdittiin millä viranomaisella olisi tällä hetkellä eniten osaamista tällä saralla. Esim Traficom, PRH, KKV ja Tulli nostettiin esiin, mutta vaikuttaa siltä, että tehtävää ei välttämättä luontevasti voitaisi kuitenkaan suoraan osoittaa kenellekään näistä. Ehdotettiin, että viranomaistehtävistä koottaisiin kokonaisuus, josta näkisi yleiskuvan siitä, minkälaisia tehtäviä datasäädöksestä on tulossa ja kuinka ne voisi yhdistää toisiinsa tietyille viranomaisille ja sitä kautta lähestyä myös liikesalaisuuskysymyksiä.

5. Arviomuistion kommenttien läpikäynti

Puheenjohtaja kertoi, että arviomuistioon on saatu hyvin koottua tekstiä jo tässä vaiheessa. Toisaalta monilta osin muistiossa on vielä täydennettävää ja tekstiä pitää vielä hioa. Arviomuistio on tarkoitus lähettää lausunnoille helmi-maaliskuussa.

Keskusteltiin siitä, minkälaiselle lukijalle arviomuistio on suunnattu. Todettiin, että sen on tarkoitus palvella kaikenlaista lukijaa, myös niitä, jotka eivät tunne datasäädöstä tarkemmin.

Keskusteltiin myös siitä, että datasäädöksen viranomaistehtävien kokonaisuuksien hallinta on erittäin tärkeätä ja se tulisi avata selkeästi ja konkreettisesti muistioon.

6. Datasäädöksen viranomaisvelvoitteiden taulukon läpikäynti

Ajanpuutteen vuoksi taulukkoa ei ehditty käydä läpi.

7. Muut asiat

Lotta Engdahl kertoi, että konsulttiselvityksen toteuttajaksi on valittu Etlä. Raportti valmistuu 29.2.2024 mennessä.

Sovittiin, että kotitehtäväksi jokainen työryhmän jäsen miettisi oman hallinnonalansa osalta datasäädöksen seuraamuksia asetuksen artiklan 33 ja resitaalin 83 valossa. Mitkä olisivat merkittävimpiä velvoitteita, joiden rikkomiseen seuraamus tulisi asettaa?

Sovittiin myös, että seuraavassa kokouksessa käydään läpi arviomuistio ja nostetaan esiin vielä avoinna olevat asiat.

Seuraava kokous on to 15.1.2024 klo 14.00-15.30.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13:52.